

KSV-RV101: Introduktion till den offentliga rätten 5 sp
Tentamen 12.12.2019

Tentamensinstruktioner – läs noga!

Du får använda lagbok under hela tentamen. Du får också använda ett kompendium av lagtexter som du själv har sammanställt. Kompendiet eller lagboken får inte innehålla några som helst anteckningar, med undantag av understreckningar. Små minneslappar utan text är också tillåtna.

Läs noggrant och omsorgsfullt igenom frågorna! Läs frågan till slut innan du börjar besvara den! Hänvisa till relevant lagstiftning i dina svar. Diskutera och referera innehållet i de relevanta bestämmelserna och innebörden av ord och uttryck men skriv inte i onödan ut hela paragrafter. Korrekta hänvisningar och relevanta referat av författningstexter räcker om det inte är en särskild formulering i lagstiftningen du anser vara av speciell betydelse och som du därför tycker att är nödvändig att citera. Som svar räcker inte en uppräknig (eller ett citat) av paragrafer, utan svaren ska innehålla en egen argumentation. Speciellt i essäfrågorna ska du visa att du känner till innehållet i litteraturen. Också i lösning av rättsfall är det viktigt att tillämpa kunskap från litteratur och föreläsningar.

Svara på alla frågor. Fråga 1 besvaras på utrymmet i svarsblanketten. Svaren på frågorna 2 och 3 får vara högst 2 sidor långa och ska besvaras på skilda papper. Svarsutrymmet för fråga 4 (rättsfallet), som också besvaras på ett skilt papper, är inte begränsat. Skriv ditt namn och studerandenummer på varje papper. Var också noggrann med att svara på allt som frågas i respektive tentamensfråga. Varje svar bedöms med 0-10 p och det krävs ca 20p (högst) för att tentamen ska bli godkänd.

OBS! Lämna in ett papper med ditt namn och frågans nummer även om du inte hinner, kan eller vill svara på just den frågan. Lämna också tillbaks hela bunten med frågor.

Lycka till i tentamen! Resultaten offentliggörs på rättsvetenskapens anslagstavla (2 vån.) så snart som möjligt. Resultaten offentliggörs också elektroniskt på studieavsnittets Moodle-område. Eftersom det är många som tenterar kursen och det snart är jul är det möjligt att resultaten kommer först efter jul. God jul!

NAMN _____

STUDERANDENUMMER _____

Fråga 1. Besvara frågorna/påståendena a-j genom att ringa in svarsalternativet "ja" eller "nej" respektive "rätt" eller "fel". Svarsalternativen finns alltid under påståendet eller frågan. Observera att all information i ett påstående ska vara korrekt för svaret "RÄTT". Varje delfråga bedöms med 0-1 poäng.

a) "Det allmänna" ska enligt 22 § i grundlagen se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Med "det allmänna" avses i den här paragrafen riksdagen, domstolarna och alla statliga myndigheter. Kommunerna omfattas inte av begreppet "det allmänna" eftersom kommunerna har självstyrelse.

Påståendet är

RÄTT

FEL

b) Även om de flesta grundläggande rättigheter i 2 kap. i grundlagen kan begränsas i vissa situationer finns det sådana som är absoluta och som inte ens under undantagsförhållanden, t.ex. vid krig eller naturkatastrofer, får ingripas i.

Påståendet är

RÄTT

FEL

c) En undantagslag är en lag som hierarkiskt är en vanlig lag, men som innehåller ett avgränsat undantag från grundlagen och som därför stiftats i grundlagsordning.

Påståendet är

RÄTT

FEL

d) Europadomstolen (Europeiska människorättsdomstolen EMD) kan besluta att en stat måste ändra sin lagstiftning ifall domstolen kommit till att den nationella lagstiftningen i staten är oförenlig med Europakonventionen (EMRK).

Påståendet är

RÄTT

FEL

e) Då en kommunal nämnd fattar beslut om val av en tjänsteinnehavare behöver nämnden inte höra parterna i ärendet och inte heller motivera sitt beslut.

Påståendet är

RÄTT

FEL

f) Y är medlem av K kommuns byggnadsnämnd. Han är också anställd av K kommun som lärare i en av kommunens skolor. K kommun är alltså hans arbetsgivare.

Är Y jävig att i byggnadsnämnden delta i beslutsfattandet gällande byggnadslov till K kommun för att bygga ett nytt bibliotek?

JA

NEJ

g) Inom förvaltningen, såväl inom kommunalförvaltningen som inom statsförvaltningen, gäller som huvudregel att beslut inte får verkställas förrän de vunnit laga kraft.

Påståendet är

RÄTT

FEL

NAMN _____ STUDERANDENUMMER _____

h) Förvaltningslagen är subsidiär, vilket betyder att bestämmelser i andra lagar som avviker från förvaltningslagens bestämmelser ska tillämpas framom förvaltningslagen.

Påståendet är RÄTT   FEL

i) Handlingar som innehas av myndigheter är offentliga, såvida de inte enligt lag har bestämts att vara hemliga. Var och en har rätt att få del av en offentlig handling. Det här betyder att vem som helst kan få del av t.ex. gula anteckningslappar som en tjänsteman har skrivit för att hålla olika saker i minnet.

Påståendet är RÄTT   FEL

j) Att anföra en förvaltningsklagan är ett effektivt sätt att få ett beslut upphävt och ändrat.

Påståendet är RÄTT   FEL

Fråga 2 (Besvara på skilt papper. Skriv ditt namn på papperet! SVARSUTRYMME: MAX. 2 SIDOR, 0-10 poäng):

Grundrättigheterna kan under vissa förutsättningar begränsas genom vanlig lag med stöd av s.k. allmänna begränsningar. Då baserar sig begränsningen inte på en begränsande klausul (dvs. reservation; förbehåll) i den specifika grundlagsbestämmelsen. Det är inte heller fråga om undantagstillstånd. I stället ska sju villkor vara uppfyllda för att begränsningarna ska kunna godkännas genom vanlig lag. Redogör för vart och ett av dessa villkor! Det räcker inte med att du i ditt svar räknar upp de sju villkoren, utan du måste också förklara vad respektive villkor innebär.

Fråga 3 (Besvara på skilt papper. Skriv ditt namn på papperet! SVARSUTRYMME: MAX. 2 SIDOR, 0-10 poäng):

Redogör för objektivitetsprincipen, ändamålsbundenhetsprincipen och proportionalitetsprincipen. Förklara innebörden av var och en av dessa principer. Redogör också för hur principerna eventuellt syns i annan lagstiftning än förvaltningslagen. Ge minst ett exempel på tillämpning av var och en av principerna. Om du inte kommer ihåg exempel från läroboken eller från föreläsningarna kan du konstruera egna exempel som illustrerar respektive princip.

Fråga 4 (Besvara på skilt papper. SVARSUTRYMME INTE BEGRÄNSAT; 0-10 poäng):

Stadsfullmäktige i S stad hade vid sitt möte för två veckor sedan fattat följande beslut:

a) Fullmäktige beslutade om tillbyggnad av två små byskolor i kommunen och om tillfälliga utrymmesarrangemang till dess tillbyggnaderna blir klara, vilket väntas vara om ca 2½ år. Som en del av dessa utrymmesarrangemang beslutade fullmäktige bl.a. att de två byskolorna under de kommande 2-3 åren använder sig av kyrkan i centrum av kommunen för julfester och våravslutningar. Till denna del tillkom beslutet efter omröstning, 10-10, där det understödda motförslaget var att kommunen anvisar andra utrymmen än kyrkan för skolans fester. Eftersom rösterna föll lika avgjordes ärendet med lottdragning.

b) Fullmäktige valde pol.mag. A till planeringsdirektör i staden. I föredragningslistan hade förslaget varit att pol.mag. B väljs till planeringsdirektör, men fullmäktigemedlemmen X föreslog att A väljs till tjänsten. X framförde att hon känner A mycket väl eftersom de är småkusiner och då de sedan barndomen har tillbringat somrarna på den gård som deras gemensamma släkt äger. X sade att hon är övertygad om att A är en alldeles utmärkt person just för tjänsten som planeringsdirektör. X förslag understöddes av fullmäktigemedlemmen Y. Fullmäktige beslutade sedan enhälligt, i strid med förslaget i föredragningslistan, att välja A till tjänsten. Både A och B uppfyllde behörighetsvillkoren för tjänsten.

c) Fullmäktige fattade ett beslut om hanteringen av handlingar och annan dokumentation i S stad. I beslutet ingick bl.a. följande klausul: Protokollen från stadsstyrelsens och nämndernas möten kan enligt prövning av stadsdirektören (stadsstyrelsen) eller sektordirektörerna (nämnderna) ges ut till utomstående personer. Vid prövningen ska det beaktas som anges i 17 § i OffL. Till den del protokollen innehåller hemlig information får de inte alls ges ut. Personer anställda inom kommunen och förtroendevalda har dock rätt att utan prövning få del av protokollen, utom till den del de är hemliga.

Det undertecknade och justerade protokollet från stadsfullmäktiges möte lades i tisdags (10.12) ut på det allmänna datanätet.

Journalisten J, bosatt i S stad, rapporterar i den lokala tidningen bl.a. om fullmäktiges verksamhet. Han följer med alla fullmäktigemöten och är väl insatt inte bara i fullmäktiges, utan i hela stadens verksamhet. Han är en regelbunden läsare av föredragningslistor och protokoll från fullmäktige, stadsstyrelsen och nämnderna. Nu tycker han att allt inte verkar vara på laglig grund. Han är förstås speciellt upprörd över beslutet c), som han tycker att begränsar hans möjligheter att fungera som journalist, men har den uppfattningen att allt inte är lagligt med besluten a) och b) heller. Trots att han känner till en hel del om kommunalförvaltning, är han ganska oinsatt i juridiska frågor. Han vänder sig därför till dig och ber dig besvara följande frågor:

- 1) Vad ska J göra ifall han vill få lagligheten i fullmäktiges beslut prövad? Vart ska han vända sig? Inom vilken tid, dvs. exakt vilket datum måste han senast göra något?
- 2) Vilka argument ska J anföra ifall han önskar få ändring i besluten, dvs. vilka eventuella olagligheter ska han påtala? Ange argumenten skilt för besluten a), b) och c) och motivera allt rättsligt!
- 3) Vilket kommer beslutet att bli på basis av en process som J eventuellt inleder? Och om han är missnöjd i det skedet; hur långt kan han gå?

Besvara J:s frågor med angivande av relevanta argument och med hänvisning till relevanta paragrafer!

OBS! Du behöver inte tillämpa någon speciallagstiftning i fallet, utan det kan lösas med hjälp av de lagar som ingår i kursfordringarna för KSV-RV101. Du kan också utgå från att fullmäktige har befogenhet att fatta den typ av beslut som besluten a-c representerar.